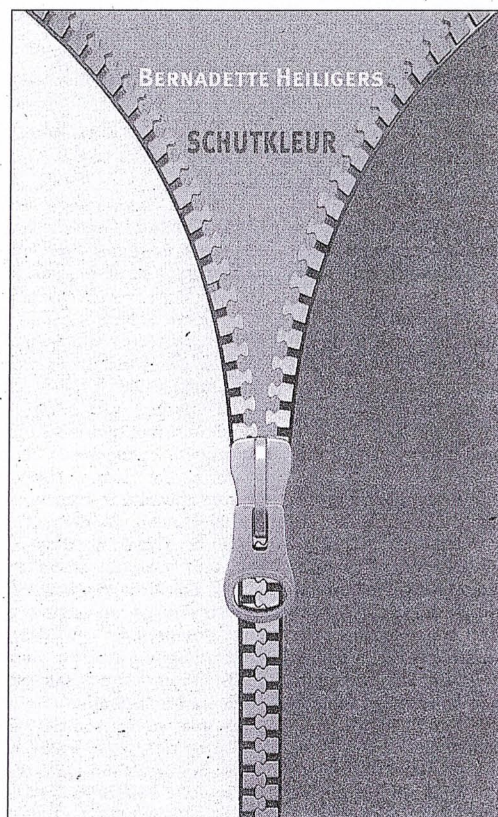
VOOR U GELEZEN..........

'Schutkleur' van metaforenkoningin

Door Eric de Brabander

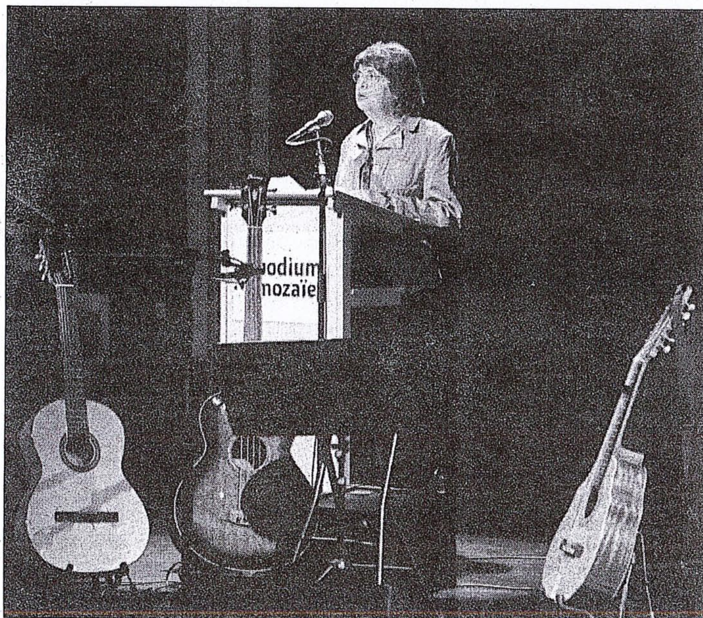
De Haarlemse uitgeverij 'In de Knipscheer', uitgever van een grote hoeveelheid Nederlandse postkoloniale literatuur, kwam afgelopen september met een aantal nieuwe boeken van Curaçaose bodem op de markt. Het gaat goed met de Curaçaose literatuur. Er is een aantal nieuwe schrijvers opgestaan de afgelopen jaren, zoals Jopi Hart die zijn derde roman mocht presenteren in een overvolle theaterzaal van Cultuurcentrum Podium Mozaïek in Amsterdam West. Ook Ronnie Lobo was van de partij met een vervolg op zijn roman 'Bouwen op drijfzand' dat twee jaar geleden uitkwam. Het debuut van Bernadette Heiligers was voor mij het bewijs dat het met onze literatuur nog lang niet afgelopen is na Boeli van Leeuwen, Tip Marugg en Frank Martinus Arion. Een roman van 167 bladzijden. Op de kaft een afbeelding van een ritssluiting als scheiding tussen drie huidskleuren, symbolisch voor de inhoud van het boek. Want de korte roman is een moderne versie van 'Mijn zuster de negerin' uit 1935, het meesterwerkje van Cola Debrot. Ook hierin is de Curaçaose problematiek van huidskleur, van decorum en het verlies daarvan, van schaamte en schande, van stand en klasse het thema.

Corine Serapio wordt verzocht een vriendenboek samen te stellen voor haar neef Harold. Corine heeft met deze opdracht veel moeite want Harold heeft in haar leven een lastige rol gespeeld. Harold is de 'yiu di afò', de onechte zoon van Corines tante, de zus van haar vader. En tante Elba komt met de jonge Harold in Corines huis wonen, min of meer uit noodzaak want met haar financiën is het minder gesteld. Tante Elba en haar zoon laten zich de goede zorgen van hun familie als vanzelfsprekend welgevallen, zonder dat daar wat tegenover staat. Corine heeft een donkerdere huidskleur dan de andere familieleden, iets wat vaak voorkomt want huidskleur is zo een genetisch bepaald iets dat dit een of meerdere generaties kan overslaan. En van haar kleur heeft Corine last. Want haar huidskleur was een doorn in het oog van de familie die zichzelf graag geportretteerd zag als een keurig westers gezin. Harold gaat studeren in Nederland, trouwt met een blonde Hollandse en komt terug op Curaçao. Hij steekt niet onder stoelen of banken dat hij niet veel opheeft met de lokale Curaçaose cultuur en de gebruiken en gewoonten op het eiland. Deze setting is de basis van een zinderende roman waar alle aspecten van de Curaçaose maatschappelijke frustraties naar boven komen, en die er zelfs toe leidt dat Harold van zijn geloof valt en zijn Hollandverheerlijking volkomen vergeet. Het boek eindigt met de onthulling van een verrassend (voor wie 'Mijn zuster de negerin' niet gelezen heeft) familiegeheim, waarmee de vele pijnlijkheden en frustraties verklaard worden. Bernadette Heiligers is een metaforenkoningin. Ik heb het niet zo op het te pas en te onpas gebruiken van metaforen. Ik kàn er kriegelig van worden als de zoveelste zon 'als een koperen ploert sissend in de kolkende zee' verdwijnt. Zeker als 'de zon gaat onder' genoeg was geweest. Maar Bernadette Heiligers vergeef ik al haar metaforen. Wat te denken van de eerste bladzijde, waar ze Gerda, Harolds Hollandse vrouw beschrijft terwijl ze liggen te zonnebaden. „In de late namiddag glimmen haar sproeten als koperen speldeknoppen op haar verbrande huid. Ik hap in een dikke schijf watermeloen om wat seconden weg te kauwen. Het sap trekt een plakkerig spoor naar mijn hals waar het een fondant vormt met het zand, zout en zweet van een dagje strand." Dat is Nederlands van grote klasse, en dat is nog maar de eerste bladzijde. Bernadette Heiligers beschrijft op een gevoelige manier in prachtig proza de verborgen pijnlijkheden die zo kenmerkend zijn voor de Curaçaose gemeenschap.

De omslag van het boek.

Heiligers is geen onbekende op het eiland. Ze werkte lange tijd als journalist en programmamaker bij de radio. In de jaren 80 verscheen van haar hand 'Close Up', een Engelstalige publicatie over Curaçao voor McMillan Caribbean. Verder verschenen van haar in 2003 'Cultuur maakt het leven mooier' ter gelegenheid van het vijftigste bestaansjaar van het Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba, en in Kristòf 'Forsa di Palabra', ter ere van een nieuwe dichtbundel van Nydia Ecury. In 2004 publiceerde ze een dichtbundel, geïllustreerd door Elis Juliana. In 2005 verscheen 'Vanuit de UNA gezien' dat ze schreef samen met Jos de Roo, ter gelegenheid van het 25-jarig lustrum van onze universiteit. In 2008 zag de Papiamentstalige verhalenbundel 'Flecha' het licht. En drie jaar geleden de biografie over Pierre Lauffer, de veelbejubelde Curaçaose dichter. Naar Bernadette me zelf verteld heeft, kunnen we in de nabije toekomst nog een biografie van een bekende Curaçaose persoonlijkheid tegemoet zien. Tot voor die tijd hebben we 'Schutkleur', dat qua inhoud en formaat uitstekend geschikt is voor havo- en vwo-onderwijs, maar dat zeker in de boekenkast thuishoort van de in Curaçaose literatuur geïnteresseerde lezer.

Bernadette Heiligers in Cultuurcentrum Podium Mozaïek in Amsterdam West.